

**ČECHOVÁ, MARIE (2017):
ŽIVOT S ČEŠTINOU.**

Praha: Academia.

Milan Hrdlička

Přední česká bohemistka, prof. PhDr. Marie Čechová, DrSc., vydala v roce 2017, v němž jsme si připomněli její významné životní jubileum, objemný soubor tematicky rozmanitých studií s výstižným podtitulem: *Nomen omen Češka — češtinářka — Čechová*. Knižní titul následuje s nedlouhým časovým odstupem po autorčině obdobném ohlédnutí (*Řeč o řeči*, Praha: Academia, 2012, 311 s.), na které koncepčně, žánrově i stylově navazuje.

Nejnovější práce Marie Čechové přináší reprezentativní výběr z její odborné produkce především z let 2011–2015. Publikace svědčící o autorčině vědecké erudici je pozoruhodná nejen tematickým rozpětím a širokým záběrem, ale také svým rozsahem (téměř 400 stran). Syntetizující práce je rozčleněna do tří základních, vzájemně provázaných částí. Přináší 38 studií. Jejich podkladem se staly autorčiny odborné články, referáty i její vystoupení na tuzemských i zahraničních konferencích; některé eseje byly napsány právě pro zmiňované knižní vydání. Samozřejmostí je zařazení anglického resumé a podrobně zpracovaného jmenného i věcného rejstříku.

Pokládáme za cenné, že je pojednáváná problematika průběžně doplňována o další odborné poznatky, o zasvěcené komentáře i o aktuální reflexe. Za každou ze studií následuje bibliografický údaj i seznam dalších prací, které se k příslušnému tématu vztahují. Monografie tak přináší čtenáři ucelený vhled do vybraných klíčových oblastí lingvistické bohemistiky a didaktiky naší mateřštiny, stává se vítaným, odborně pevně ukotveným průřezem a průvodcem, což jistě uvítají filologové a didaktikové se zájmem o češtinu jako jazyk mateřský, druhý i cizí. Souborné knižní zpracování bezesporu přispívá k rozšíření okruhu potenciálních čtenářů.

První i druhá část monografie, *Úvahy o řeči* a *Úvahy nad češtinou ve škole*, koresponduje s oblastmi a tématy, jimž autorka zasvětila celý svůj odborný život (přinášejí 19, respektive 13 studií). Třetí část, nazvaná *Paměť pro budoucnost* a obsahující šest kapitol, je memoárovým dodatkem k předchozím oddílům.

O tematicky bohatém zaměření autorčiných vědeckých esejů výmluvně vypovídají názvy jednotlivých podkapitol. Úvodní část *Úvahy o řeči* je nejrozsáhlejší a tematicky nejpestřejší. Sestává ze čtyř kapitol: Pojednání o řeči a stylu (s. 15n.), *Úvahy nad kodifikací* (s. 118n.), *Úvahy nad frazeologií v řeči* (s. 150n.) a *Úvahy pojmoslovné* (s. 184n.). Druhá část monografie, *Úvahy nad češtinou ve škole*, je uspořádána do tří oddílů: *Ideál a smysl výuky češtiny* (s. 205n.), *Vzdělávání učitele a žáka* (s. 245n.) a *Čeština pro cizince* (s. 298n.).

Závěrečná část knihy s názvem *Paměť pro budoucnost* (s. 327n.) přibližuje v šesti zastaveních některé významné osobnosti bohemistiky (např. Františka Daneše) a také vybrané významné události (známou Olympiádu v českém jazyce, jejíž spoluzakladatelkou a dlouholetou organizátorkou autorka je) i periodika (osudy uznávaného časopisu *Český jazyk a literatura*). Závěrečná studie je věnována slovenské lingvodi-

daktice a připomíná autorčiny dlouhodobé úzké a přátelské kontakty se slovenskými odborníky, zejména prešovskými.

V každé z kapitol nalézá čtenář cenné poznatky, zajímavé postřehy, podněty k zamýšlení, argumentačně podložené polemické postoje, vytuší ovšem také autorčino zaujetí odbornými tématy a otázkami provázejícími její úspěšnou vědeckou a pedagogickou kariéru. V příspěvcích se zřetelně odráží — vedle autorčiny odborné erudice a bohatých zkušeností z vyučovací praxe — i její lidský vztah ke kolegům, studentům a žákům.

Knižní shrnutí výsledků autorčiných prací z posledních let jistě zaujme nejen odbornou veřejnost, ale i širší okruh čtenářů: vyučující na různých typech škol, studenti, profesionální uživatelé češtiny; zkrátka všechny, kdo se zajímají o češtinu a komunikaci. Publikace Marie Čechové je zdařilým počinem, představuje vítaný příspěvek lingvistické bohemistice i lingvodidaktice našeho mateřského jazyka.